

ความมั่นคงทางอาหาร: ระบบเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
(องค์กรมหาชน)

มิติตามความมั่นคงทางอาหาร: ระบบเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้

1. สถานการณ์ดำเนินงานมิติตามความมั่นคงทางอาหาร: ระบบเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ความตระหนักและตื่นตัวในการขับเคลื่อนกระบวนการนโยบายสาธารณะสร้างเสริมสุขภาพในพื้นที่ประเด็นเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพ เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างมากและแพร่หลายเช่น วาระชาติ การประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ วาระระบบเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพ มติดังกล่าวมี ความห่วงใยในวิกฤตการณ์ประกอบกับภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนและติดตามการดำเนินงานตามมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ (คมส.) กลุ่มประเด็นเกษตรและอาหารปลอดภัย นโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมประเด็นเกษตรและอาหารปลอดภัย ประกอบด้วย 1) มติเกษตรและอาหารในยุควิกฤต 2) มติความปลอดภัยทางอาหาร : การแก้ไขปัญหาจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช 3) มติการพัฒนาโลกและกระบวนการที่สามารถรับมือผลกระทบด้านสุขภาพจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะอาหารและสินค้าเกษตรที่เป็นอาหาร 4) มติสุขภาพะชาวนา : การสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายองค์กรชาวนา

วาระพื้นที่ภาคใต้จากการขับเคลื่อนวาระงานสร้างสุขภาพภาคใต้ให้เกิดแผนปฏิบัติการติดตามและสนับสนุนระบบเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้ โดยกลไกคณะกรรมการติดตามและสนับสนุนระดับภาค ซึ่งประกอบด้วย เครือข่ายความมั่นคงอาหาร และ/หรือเครือข่ายเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้ ได้ตระหนักต่อสถานการณ์ความมั่นคงทางอาหารจึงได้รวมตัว แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เชื่อมร้อย ถักทอกลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ มาเป็นเวลาสามปี จนเกิดกลุ่มเครือข่ายระดับหนึ่งพึงกระทำได้ มีการสร้างการเรียนรู้ สร้างปฏิบัติการระดับพื้นที่จนเกิดรูปธรรมความสำเร็จขึ้นหลากหลาย กระจายไปแต่ละชุมชนท้องถิ่นของภาคใต้ พละกำลังของคนเล็กคนน้อยที่เป็นพลเมืองตื่นรู้จะทวีพลังที่จะขยายผลความรู้บทเรียน สร้างแรงบันดาลใจ สร้างรูปธรรมใหม่ไปสู่พื้นที่ชุมชนท้องถิ่นอื่น ๆ โดยมีทิศทางการพัฒนาระบบเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้ตั้งอยู่ภายใต้หลักคิดสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ **มีอธิปไตยทางอาหาร** ด้วยการส่งเสริมสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรให้เกิดความสมดุลยั่งยืน มีระบบการจัดการผลผลิตที่เกื้อกูลและเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ เพื่อให้มีปริมาณอาหารที่เพียงพอ มีคุณภาพอาหารปลอดภัย **มีหลักประกันในชีวิต** ด้วยการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มี

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
(องค์กรมหาชน)

หลักประกันทางรายได้และสวัสดิการ สวัสดิภาพ มีความมั่นคงทางสุขภาพแก่พลเมืองคนได้ จัดความสัมพันธ์ใหม่ ปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ในการจัดหรือสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน ระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับหน่วยงานองค์กรภาครัฐและเอกชน ระหว่างกลุ่มองค์กรเครือข่ายด้วยกัน มีความเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต่อกันด้วยหลักปฏิบัติ “คิดเอื้อ คิดเผื่อ เพื่อนช่วยเพื่อน พี่ดูแลน้อง” และแบ่งปันผลประโยชน์ที่เหมาะสม เท่าเทียม เป็นธรรม ด้วยความพึงพอใจร่วมกันของหุ้นส่วนผลประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้มีแนวทางการทำงานร่วมกับสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมเนื่องจากมีทิศทางการพัฒนาที่สอดคล้องกันตามยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรหลักของภาคและสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร ซึ่งสามารถถ่ายทอดระดับเชื่อมโยงการทำงานจากมิติสุขภาพแห่งชาติ กลุ่มประเด็นเกษตรและอาหารปลอดภัยมายังพื้นที่การทำงานระดับภาคได้

วาระเขต ตามที่สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ได้ริเริ่มกลไกการทำงานของคณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน (กขป.) ทั่วประเทศ โดยในภาคใต้ประกอบด้วย กขป. เขต 11 และกขป. เขต 12 ซึ่งมีการกำหนดประเด็นเกษตรเพื่อสุขภาพเป็นวาระสำคัญที่ทั้งสองเขตต้องขับเคลื่อน และจากการประชุมร่วมกันของเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2562 ณ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง มีการสนับสนุนให้พื้นที่ได้ขับเคลื่อนงานภายใต้หลักคิดเกษตรกรรมยั่งยืน สนับสนุนการขยายเครือข่ายภาคีสุขภาพะ สร้างเครือข่ายใหม่ ๆ ที่ขับเคลื่อนงานในพื้นที่ได้มาพูดคุย แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ทำงานร่วมกัน เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงานของภาคีสุขภาพะ สร้าง “ความเป็นเครือข่ายสุขภาพะ” โดยมุ่งเน้นกระบวนการสานงาน และเสริมพลัง ต้องการยกระดับพลังภาคีและคุณภาพผลงานด้วยการเปลี่ยนกระบวนการให้ภาคีเครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพภาคใต้ร่วมกันวางทิศทาง ร่วมออกแบบกระบวนการ ร่วมกันประสานดำเนินการในลักษณะภาคีเครือข่าย ขณะเดียวกันต้องเชื่อมประสานกับการขับเคลื่อนกระบวนการนโยบายสาธารณะ โดยการดำเนินงานมีกระบวนการที่สำคัญ คือ

- (1) การสานพลังภาคีปฏิบัติการในพื้นที่เป้าหมายตามยุทธศาสตร์ของ กขป. เขต 11 และเขต 12 และยุทธศาสตร์ของภาคีอื่น ๆ ในภูมิภาค
- (2) การติดตาม เสริมพลัง ถอดบทเรียน จัดการความรู้ และพัฒนานโยบายสาธารณะจากการปฏิบัติ
- (3) การนำเสนอองค์ความรู้ นวัตกรรม และข้อเสนอเชิงนโยบายระดับภาค

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
(องค์การมหาชน)

วาระจังหวัด สมัชชาสุขภาพภาคใต้ 8 จังหวัด ได้แก่ สุราษฎร์ธานี ชุมพร นครศรีธรรมราช สตูล สงขลา พัทลุง ตรัง และยะลา มีการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะประเด็นเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพ เกิดการสานพลังระดับจังหวัดระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ มีการถอดบทเรียนต้นแบบการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะและการขยายผล

ดังนั้นเพื่อเป็นการสานพลังกลไกขับเคลื่อนในทุกระดับให้มีการดำเนินงานขับเคลื่อน และติดตามมติชาติ ภาค เขต ว่าด้วยวาระระบบเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพ ตลอดจนการจัดเวทีเพื่อรับฟังข้อเสนอจากภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ขององค์กรที่ขับเคลื่อนงาน โดยมีสมาคมอาสาสร้างสุขภาพใต้เป็นหน่วยงานผู้รับสัญญาเพื่อดำเนินโครงการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมเชิงประเด็นสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น เรื่องความมั่นคงทางอาหารตามแนวทางเกษตรกรรมยั่งยืนในภาคใต้ ร่วมกับคณะทำงานเครือข่ายเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้

ผังภาพกรอบคิด ความมั่นคงทางอาหาร: ระบบเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้

ความมั่นคงทางอาหาร : ระบบเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้

ขณะเดียวกัน คณะทำงานเครือข่ายเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้ ก็มีการดำเนินงานปฏิบัติการในพื้นที่ ตามฐานหลักคิดข้างต้นเพื่อให้เกิดหรือบรรลุเป้าหมายร่วมกัน คือ **ความมั่นคงทางอาหารและชีวิตพลเมืองคนใต้** จำเป็นต้องมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ 6 ประเด็น ได้แก่

1) การพัฒนาระบบและกลไกขับเคลื่อนระบบเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้ ทำหน้าที่ในการติดตาม ผลักดันแผนยุทธศาสตร์และข้อเสนอเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติตามศักยภาพและโอกาสที่เอื้ออำนวยด้วยยุทธวิธีสำคัญ เช่น การสร้างความรอบรู้ด้านอาหารศึกษาและบริโภคศึกษาแก่ประชาชนพลเมือง ติดตามทบทวนแผนยุทธศาสตร์พัฒนาระบบเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้ให้เหมาะสมกับภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดแผนยุทธศาสตร์ระบบอาหาร และประยุกต์ใช้กระบวนการธรรมาภิบาลสุขภาพระดับพื้นที่ ประกาศเขตเกษตรสุขภาพ (พื้นที่คุ้มครองทางเกษตรกรรมสุขภาพ)

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
(องค์การมหาชน)

ในระดับพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ และการสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันเกษตรกรให้เป็นเสาหลักของชุมชนท้องถิ่น พร้อมการเชื่อมโยงประสานเครือข่ายในระดับท้องถิ่น จังหวัดหรือภูมิภาคให้เป็นพลังสร้างการเปลี่ยนแปลงทางนโยบาย ซึ่งมีการดำเนินการในหลายจังหวัดของภาคใต้ เช่น แผนยุทธศาสตร์ระบบอาหารระดับจังหวัด หรือแผนยุทธศาสตร์ระบบเกษตรและอาหารระดับจังหวัด ในจังหวัดสงขลา , พัทลุง , นครศรีธรรมราช , ชุมพร , ระนอง , นราธิวาส โดยการสนับสนุนจาก สสส. และ สถาบันพัฒนานโยบายสาธารณะ (สนส.ม.อ.) ร่วมกับเครือข่ายเกษตรกรฯ และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาแผนระบบอาหารตำบล ในจังหวัดชุมพร , สุราษฎร์ธานี , นครศรีธรรมราช, นราธิวาส เป็นต้น

2) การพัฒนาระบบเกษตรสุขภาพ หรือเกษตรกรรมยั่งยืน ที่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่ ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เกษตรยั่งยืน วนเกษตร เกษตรธรรมชาติ ธนาครตันไม้ เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย เกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ และ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำประมงชายฝั่ง โดยส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตแก่เกษตรกรและผู้ประกอบการ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานและเพิ่มมูลผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานโดยหลักอาชีพอนามัย การส่งเสริมการผลิตเกษตรปลอดภัยอาหารปลอดภัย การเฝ้าระวังสารเคมีเกษตรและอาหารปลอดภัย การส่งเสริมสนับสนุนและขยายผลให้ต้นไม้เป็นทรัพย์และหลักประกันในชีวิตเพื่อรองรับสังคมสูงวัย เป็นต้น

3) เสริมสร้างสุขภาวะชาวสวนยางและปาล์มน้ำมัน โดยการส่งเสริมวิจัยและพัฒนา เพิ่มมูลค่าในกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์จากปาล์มน้ำมันและยางพารา ให้แก่กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการ การส่งเสริมและสนับสนุนสวนยางยั่งยืนหรือพืชร่วมยาง ซึ่งมีการดำเนินงานร่วมของสถาบันวิชาการ เครือข่ายระบบเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้ กับ การยางแห่งประเทศไทยประจำจังหวัด (กยท.) ใน 5 จังหวัดสงขลา (พื้นที่ต้นแบบ) , ชุมพร , ระนอง , นครศรีธรรมราช, นราธิวาส ซึ่งมีแปลงกรณีศึกษาพืชร่วมยางรูปแบบต่างๆ 48 แปลง

ส่งเสริมการปรับวิถีการผลิตปาล์มน้ำมันแบบผสมผสานและเพิ่มประสิทธิภาพจัดการแปลงสวนปาล์มยั่งยืน ตามมาตรฐาน RSPO นั้นมีการดำเนินการในพื้นที่จังหวัดชุมพร, สุราษฎร์ธานี, กระบี่, พังงา ผ่านสถาบันเกษตรกรกับโครงการเกษตรแปลงใหญ่ 45 แปลง การส่งเสริมและขยายผลสวนเกษตรธาตุสี่หรือสวนสมรม โดยเครือข่ายเกษตรธาตุสี่ ของศูนย์เรียนรู้เกษตรธาตุสี่อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา สร้างมาตรการ

ส่งเสริมการออมและสวัสดิการเพื่อเป็นหลักประกันในชีวิตแก่ชาวสวนยางพาราและปาล์มน้ำมัน ผ่านการปลูกต้นไม้สำหรับผู้สูงอายุของเครือข่ายองค์กรชุมชนภาคใต้ เป็นต้น

4) การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมและพืชอัตลักษณ์ถิ่น โดยการอนุรักษ์ พันธุ์ พัฒนาพันธุ์พืชและสัตว์ ให้คงอยู่เป็นฐานทรัพยากรกับชุมชนท้องถิ่น การส่งเสริมธนาคารเมล็ดพันธุ์และพันธุกรรมถิ่น การวิจัยและพัฒนาสมุนไพรเพื่อสุขภาพและการแพทย์ประจำถิ่น เช่น กัญชาเพื่อการแพทย์ กระเทียมชูกำลัง ขมิ้นถิ่นใต้ ฯ การพัฒนาต่อยอดพืชอัตลักษณ์ถิ่นให้เกิดมูลค่าและคุณค่าเพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าวไร่ชุมพร เป็นการต่อยอดพัฒนางานวิจัยของ สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร (รศ.ดร.ร่วมจิตร นกเขา) รวมตัวเป็นเครือข่ายข้าวไร่ ขยายพื้นที่การเพาะปลูก พัฒนาสายพันธุ์ข้าวไร่รวมเงา สร้างและพัฒนานักจัดการเมล็ดพันธุ์ จากการติดตามพื้นที่ปลูกข้าวไร่ใน 3 จังหวัดชุมพร-ระนอง-สุราษฎร์ธานี มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวไร่ในฤดูกาลปี 64 กว่า 5,000 ไร่ นอกจากนี้ยังมีการขยายการผลิตและพัฒนามูลค่าเพิ่มพืช GI เช่น กล้วยเล็บมือนางชุมพร ข้าวสังข์หยดพัทลุง ข้าวเหลืองปะทิวส้มโอทับทิมสยาม เป็นต้น

5) การอนุรักษ์ พันธุ์ พัฒนาระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมที่สมดุลยั่งยืน โดยการขยายผลการสร้างฝายมีชีวิตและการจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม การอนุรักษ์ พันธุ์ พัฒนาทรัพยากรดิน น้ำ ป่า และสภาพแวดล้อม การพัฒนากลไกเฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและภูมิอากาศแบบมีส่วนร่วม การประเมินผลกระทบเชิงยุทธศาสตร์ และการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ (HIA) เป็นต้น

6) สุขภาวะชาวประมง โดยมีแนวทางสำคัญ เช่น มาตรการคุ้มครองพื้นที่สัตว์น้ำและประมงชายฝั่ง ธนาคารอาหารสัตว์น้ำ วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประมง ฯ รวมทั้งในพื้นที่อ่าวบ้านดอน สุราษฎร์ธานี ได้สร้างกระบวนการเรียนรู้ทางนโยบายกับกลุ่มประมงพื้นบ้าน

7) เพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการตลาดให้เกิดการลดช่องว่างระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค โดยเสริมสร้างการเชื่อมโยงการจัดการของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรกรสุขภาพกับผู้ประกอบการท่องเที่ยวหรือกลุ่มท่องเที่ยวชุมชน การสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการภาคเกษตร (เกษตรกรมืออาชีพ เกษตรกรรุ่นใหม่ คริวเรือนพอเพียงผู้ประกอบการคริวเรือ) สร้างและพัฒนาโอกาสบริหารจัดการตลาดชุมชนท้องถิ่น ตลาดทั่วไป ตลาดออนไลน์แก่ผู้ประกอบการ การยกระดับการตลาดด้วยเชื่อมโยงจับคู่ธุรกิจ (Business Matching) การค้าการลงทุนหรือ

การร่วมทุน ระหว่างผู้ประกอบการกับหุ้นส่วนทางธุรกิจ เป็นต้น ทั้งนี้ได้มีการศึกษารูปแบบ บทเรียน การจัดการตลาดสินค้าเกษตร โดยสมาคมอาสาสร้างสุข ตามรายละเอียดแนบท้ายเอกสาร

2. การวิเคราะห์กลไกคณะทำงานเครือข่าย และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานโครงการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมเชิงประเด็น สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น เรื่องความมั่นคงทางอาหารตามแนวทางเกษตรกรรมยั่งยืนในภาคใต้ โดย สมาคมอาสาสร้างสุข เกิดผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม ดังนี้

2.1 เกิดกลไกคณะกรรมการติดตาม และขับเคลื่อนวาระเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้

การดำเนินงานโครงการฯ จำเป็นต้องมีคณะทำงานเพื่อให้เกิดกลไกคณะกรรมการติดตาม และขับเคลื่อนวาระเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพในระดับพื้นที่ภาคใต้ โดยดำเนินการจัดประชุมคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องและประสานเชื่อมโยงกับกลไกคณะทำงาน พิจารณาภาคีสำคัญ (Key actors) ตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนภาคประชาชน ทำให้เกิดกลไกคณะกรรมการติดตาม และขับเคลื่อนวาระเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้ ภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ

2.2 การดำเนินงานติดตามภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ สมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น เรื่องความมั่นคงทางอาหารตามแนวทางเกษตรกรรมยั่งยืนในภาคใต้ มีการวิเคราะห์ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องและประสานเชื่อมโยงกับกลไกคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนเรื่องความมั่นคงทางอาหาร โดยมีภาคีเครือข่ายที่น่าสนใจ ใน 13 จังหวัด จำนวน 244 กลุ่มองค์กร ประกอบด้วย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 14 กลุ่ม จังหวัดนราธิวาส จำนวน 24 กลุ่ม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 34 กลุ่ม จังหวัดปัตตานี จำนวน 9 กลุ่ม จังหวัดสตูล จำนวน 14 กลุ่ม จังหวัดสงขลา จำนวน 62 กลุ่ม จังหวัดตรัง จำนวน 20 กลุ่ม จังหวัดกระบี่ จำนวน 7 กลุ่ม จังหวัดพังงา จำนวน 14 กลุ่ม จังหวัดชุมพร จำนวน 15 กลุ่ม จังหวัดพัทลุง จำนวน 25 กลุ่ม จังหวัดยะลา จำนวน 3 กลุ่ม และจังหวัดระนอง จำนวน 2 กลุ่ม

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
(องค์การมหาชน)

3 รายงานการติดตามประเมินวาระสร้างสุข ข้อเสนอเชิงนโยบายสร้างสุขปี 62

3.2 ข้อเสนอต่อกลุ่มเครือข่ายระบบเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้

ข้อเสนอต่อกลุ่มเครือข่าย	ผลการดำเนินงาน
1) การจัดตั้งกลไกคณะทำงานติดตามและสนับสนุนระดับเขตหรือภาคใต้ ในการพัฒนาระบบเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้ตั้งอยู่ภายใต้หลักคิดสำคัญ 3 ประการ คือ สร้างอาชีพโดยทางอาหารสร้างหลักประกันในชีวิตและจัดความสัมพันธ์ใหม่ รายละเอียดตามที่กล่าวไว้ข้างต้น	<ul style="list-style-type: none"> - มีกลไกการขับเคลื่อนงานระบบเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้ ทั้งในระดับจังหวัด ระดับกลุ่มจังหวัด และระดับเขตสุขภาพเพื่อประชาชน (กขป.) - ทำการเผยแพร่งานเกษตรในระดับพื้นที่ โดยผลิตรายการ “เกษตรสัญจร แดนด้ามขวาน” - กรณีตัวอย่างพื้นที่ปฏิบัติการ เช่น ชุมพร ได้ดำเนินการผ่านกลไก คณะทำงานเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพ Node Flagship ชุมพร มีพื้นที่ปฏิบัติการ 17 โครงการกระจายใน 35 ตำบลจังหวัดชุมพร , สุราษฎร์ธานี ซึ่งร่วมกับ กลไก Node สสส.สุราษฎร์ธานี สนับสนุนพื้นที่ปฏิบัติการ 15 พื้นที่ , นครศรีธรรมราช มีการดำเนินในหลายตำบลดังตัวอย่าง พื้นที่อำเภอชะอวด เป็นต้น
2) การสร้างและพัฒนาขยายเครือข่ายโดยเฉพาะการเพิ่มพูนศักยภาพผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มเครือข่ายให้สามารถพึ่งตนเองได้นั้น จำเป็นที่ต้องจัดรูปองค์กรผสมทั้งแบบทางการและไม่เป็นแบบทางการ โดยเฉพาะการปรับยกระดับสถานะองค์กรให้ทันสถานการณ์เปลี่ยนแปลงของกระบวนการพัฒนาทางสังคมอันจะเป็นโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนและทรัพยากร เพื่อนำมาสู่การพัฒนาขยายกลุ่มเครือข่ายตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่ตั้งไว้	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมและพัฒนางานเกษตรอินทรีย์ ภายใต้มาตรฐาน SDGs PGS ครอบคลุมพื้นที่ 16 อำเภอในจังหวัดสงขลาและจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ พัทลุง สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส นครศรีธรรมราช ตรัง โดยจัดให้มีการอบรมทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ในทุกพื้นที่ที่เกษตรกรมีความต้องการให้เข้าใจ และเข้าถึงมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มีประกาศนียบัตรรับรองแปลงให้ พร้อม Matching สินค้ากับผู้ประกอบการและตรวจสอบย้อนกลับสินค้าให้ผู้บริโภคมั่นใจในมาตรฐาน

ข้อเสนอต่อกลุ่มเครือข่าย	ผลการดำเนินงาน
3) การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมให้คงอยู่ จำเป็นที่ต้องดำเนินงานไประหว่างการอนุรักษ์กับใช้ประโยชน์พันธุกรรมต้องขับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กัน	-มีการดำเนินการในเกือบทุกจังหวัดของภาคใต้ ผ่านกลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ เช่น อนุรักษ์พันธุ์ทุเรียนพื้นบ้าน สงขลา-สตูล , การสืบสานข้าวไร่ชุมพรและภาคใต้ , ธนาคารเมล็ดพันธุ์จังหวัดพัทลุง,สงขลา ,การส่งเสริมป่าชุมชนเป็นแหล่งอาหาร เป็นต้น

3.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายระบบเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอเชิงนโยบาย	ผลการดำเนินงาน
ข้อเสนอต่อรัฐบาล	
1) ขอให้รัฐบาลยกระดับการดำเนินงานเกษตรอินทรีย์โดยประกาศวาระ “เมืองน้ำผึ้ง เพื่อเมืองเกษตรอินทรีย์” เป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกเร่งด่วนของจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งมีแผนงาน มาตรการและกลไกรองรับที่ชัดเจนโดยกระบวนการมีส่วนร่วม ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และฉบับต่อ ๆ ไป ในการปรับใช้และปรับปรุงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	จังหวัดพัทลุง - ร่วมค้นหานิยามใหม่ของ Phattalung Green City ตั้งเป้าหมายร่วม “เมืองเกษตรสีเขียว” ซึ่งทาง องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุงบรรจุเป็นนโยบายจังหวัด มีแผนและกลไกให้สภาขับเคลื่อน จังหวัดสงขลา - เมืองน้ำผึ้ง ที่มีเฉพาะบางพื้นที่ เช่น เทศบาลเมืองทุ่งตำเสา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ประกาศสนับสนุนรับเข้าเป็นแผนของเทศบาล
2) ขอให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ที่ดิน (พื้นที่ทำการเกษตรอยู่แล้ว) เช่น โฉนดชุมชน เอกสารสิทธิ สปก.ฯ และให้ใช้สิทธิตามที่ราชการประกาศ และมีมาตรการในการส่งเสริมสวนยางยั่งยืนในที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ เช่น ปลุก โคน	จังหวัดกระบี่ - กลุ่มเครือข่ายพัฒนาที่ดินและที่อยู่อาศัยจังหวัดกระบี่ พอช.ภาคใต้ เข้าไปจัดการที่ดินสวนปาล์มที่หลุดสัมปทาน ผลักดันให้เป็นที่ดิน สปก.และจัดสรรให้ผู้ยากไร้ - รับรองการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพียงรับรองสิทธิ์เป็นบัตรสิทธิชุมชน จะได้รับเงินประกันรายได้

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
(องค์การมหาชน)

ข้อเสนอเชิงนโยบาย	ผลการดำเนินงาน
ตัด ต้นไม้ในแปลงได้และเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ได้ตามความเหมาะสม	
3 (ขอให้รัฐบาลมีนโยบายจัดตั้งกองทุนทรัพยากรพันธุกรรมพื้นถิ่น โดยให้มีการรับรองสิทธิชุมชน และเกษตรกรในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ พัฒนาพันธุกรรมพืชท้องถิ่น การส่งเสริมให้มันักพัฒนาพันธุ์พืชและจัดการพันธุ์พืชพื้นบ้านเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานราก	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งกองทุนทรัพยากรพันธุกรรม ซึ่งมีแล้วใน พรบ.คุ้มครองพันธุ์พืช 2544 แต่ต้องจดทะเบียน ขณะนี้กำลังทำกระบวนการ ให้ได้อย่างน้อย 2 ชนิด ขึ้นทะเบียนพืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นนำร่อง 3 จังหวัด (สงขลา สตูล พัทลุง) - หนุนเสริมเครือข่าย “ยาไส้ยาใจ” - ศูนย์เรียนรู้ “การสร้างสวนยางยั่งยืน” อย่างเป็นทางการ
4 (ขอให้รัฐบาลมีนโยบายเพื่อการบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐในกระทรวงและกรมต่างๆ เพื่อการศึกษาวิจัยพันธุกรรม และอนุรักษ์พันธุ์ข้าวท้องถิ่นอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมทั้งผลักดันให้สถาบันการศึกษามีการศึกษาวิจัยพันธุกรรมข้าวพื้นถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์และพัฒนาต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดกับชุมชนท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> - มีงานวิจัยพันธุกรรม ซึ่งกำลังเริ่มต้นวิจัยเรื่องทุเรียนพื้นบ้าน โดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร่วมกับ 5 จังหวัดชายแดนใต้ และ Bedo ร่วมกับศูนย์เรียนรู้เกษตรธรรมชาติธาตุ 4 - มีงานวิจัยด้านพันธุกรรมข้าวพื้นถิ่นร่วมกับศูนย์วิจัยข้าวพัทลุง และผู้ประกอบการเกษตรอินทรีย์ และต่อยอดการใช้ประโยชน์ - จัดทำโครงการ “ข้าวเมืองลุงคีนนา สร้างรูปธรรม 3 โซนนา
5 (ขอให้รัฐบาลมีนโยบาย ปกป้องคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์และเพาะพันธุ์สัตว์น้ำชายฝั่ง และสั่งการให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชายฝั่ง กลุ่มประมงพื้นบ้าน กลุ่มประมงชายฝั่งฯ มีการบูรณาการทำงานร่วมกันในระดับพื้นที่ให้เกิดมีประสิทธิภาพประสิทธิผลต่อพื้นที่ได้จริง	<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มเครือข่าย องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นจังหวัดกระบี่ ออกมาตรการแบ่งแนวเขตอนุรักษ์และเพาะพันธุ์สัตว์น้ำชายฝั่งต้นแบบ พื้นที่ชายฝั่งจังหวัดละ 1 แห่ง - จัดเวทีวางแผนการจัดการทรัพยากรประมง แนวทางเชิงระบบนิเวศ โดยกรมประมง

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
(องค์การมหาชน)

ข้อเสนอเชิงนโยบาย	ผลการดำเนินงาน
ข้อเสนอต่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
<p>6 (ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สภาเกษตรกรกร การยางแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งสร้างความรู้ ความเข้าใจต่อเกษตรกรและผู้ทำการผลิตเข้าใจการเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร และให้กรมวิชาการเกษตร (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร) เพิ่มช่องทางสร้างการรับรู้ การตรวจสอบสินค้าเกษตรปลอดภัย</p>	<p>- สร้างความรู้ความเข้าใจ สวนยางยั่งยืน จัดสัมมนา ร่วมกับ กยท. 2 ครั้ง คือ ภาคใต้ตอนล่าง และภาคใต้ตอนบน และกำลังจะจัดในภาคใต้ตอนกลาง รวมถึงระดับภาคใต้ ภายในเดือนมิถุนายน นี้</p>
<p>7) ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับเงื่อนไขการรับรองมาตรฐานเกษตร สินค้าเกษตร มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงมาตรฐานเกษตร มาตรฐานสินค้าเกษตรได้ เช่น การระบุการถือครองสิทธิ์ที่ดินทำกิน ทำให้กลุ่มที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ไม่เข้าข่ายมาตรฐานสินค้าเกษตร หรือมาตรฐานเกษตรอินทรีย์</p>	<p>- รับรองมาตรฐานระดับชุมชน สร้างกระบวนการเอง เช่น Green smile (Songkhla Green Smile GPS) หรือ SGS ,PGS - รับรองมาตรฐานระดับชาติ ตั้งมาตรฐานกลางด้าน PGS โดยกำลังแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติ</p>
<p>8 (ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรได้เรียนรู้วิธีการตั้งรับ ปรับตัว กับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศที่มีผลต่อสวนยาง นาข้าว สวนผลไม้ และการลดต้นทุนการผลิตสร้างรายได้เสริมโดยการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ</p>	

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
(องค์การมหาชน)

ข้อเสนอเชิงนโยบาย	ผลการดำเนินงาน
<p>9) ให้การยางแห่งประเทศไทย (กยท.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการศึกษา วิจัย การจัดการกระบวนการเรียนรู้ และนำองค์ความรู้ด้านเกษตรกรรมยั่งยืนของเกษตรกรสวนยาง ไปถ่ายทอดขยายผลให้มีการเพิ่มขึ้นของจำนวนครัวเรือนและพื้นที่ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างเหมาะสม</p>	<p>- การเพิ่มสวนยางยั่งยืน มีผลการศึกษารองเสริมสวนยางยั่งยืน จากข้อเสนอกรรมการนโยบายยางผ่านการรับรองแล้ว รอตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อน</p> <p>- ความร่วมมือส่งเสริมสวนยางยั่งยืน หรือ พี่ร่วมยาง ซึ่งขยายผลจากจังหวัดสงขลา ใน 4 จังหวัดนำร่องภาคใต้ (ชุมพร, ระนอง, นครศรีธรรมราช, นราธิวาส)</p>
<p>10) ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนห้องแล็บปฏิบัติการตรวจสอบสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัยแก่กลุ่มเครือข่ายที่ขับเคลื่อนด้านนี้ เพื่อให้สามารถออกไปรับรองผลผลิตให้สมาชิกยกระดับมาตรฐานสู่ตลาด ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ</p>	<p>จังหวัดพัทลุง</p> <p>- มีโครงการยกระดับมาตรฐานสู่ตลาด ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ในข้าวสังข์หยด</p>
<p>11 (ขอให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บังคับใช้กฎหมายปกป้องคุ้มครองแหล่งทรัพยากรต้นน้ำ และคุ้มครองพื้นที่เกษตรสุขภาพ</p>	<p>- สร้างโมเดลการจัดการน้ำ 3 โซน ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ แผนที่สายน้ำ ข้อเสนอแนวทางการจัดการน้ำเชิงรุก</p>
<p>12 (ขอให้กระทรวงพาณิชย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประสานกับผู้ประกอบการด้านการตลาดเปิดพื้นที่หรือช่องทางจำหน่าย สินค้าเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพแก่ผู้ผลิต และเชื่อมโยงจับคู่ธุรกิจ)Business Matching (การค้าการลงทุนหรือการร่วมทุน ระหว่างผู้ประกอบการกับหุ้นส่วนทางธุรกิจ</p>	<p>- พาณิชย์เปิดพื้นที่ตลาด มีแผนอบรมผู้ประกอบการทุกจังหวัด</p>

ข้อเสนอเชิงนโยบาย	ผลการดำเนินงาน
<p>13 (ขอให้สำนักงานจังหวัดทุกจังหวัดในภาคใต้ บูรณาการประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน กระทรวงเกษตรฯ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัด ให้การส่งเสริมและสนับสนุนแผนยุทธศาสตร์พัฒนาระบบเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้ ส่งเสริมการปฏิบัติในระดับพื้นที่ที่มีความพร้อม</p>	<p>- แผนบูรณาการของสำนักงานจังหวัด สตูล สงขลา กำลังจัดเวทีพัฒนาโครงการผู้ประกอบการสีเขียวและเกษตรกรอัตลักษณ์ร่วม</p>
<p>14) ขอให้สำนักงานจังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการงานระบบกองทุนที่ส่งเสริมสวัสดิการและการออม ให้สอดคล้องกับความต้องการตามบริบทวิถีชีวิตของเกษตรกร</p>	<p>- กองทุนสวัสดิการ ทีมสตูลกำลังพัฒนากองทุนบ้านญาติเขียว ร่วมกับกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร</p>
<p>ข้อเสนอต่อกระทรวงสาธารณสุข</p>	
<p>15 (ขอให้กระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประสานความร่วมมือกับเครือข่ายผู้บริโภค ส่งเสริมสนับสนุนเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพและบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่อย่างจริงจัง รวมทั้งการเข้มงวดในการเฝ้าระวัง การตรวจอาหารปลอดภัยในพื้นที่และเปิดเผยผลประกาศให้สาธารณะรับทราบเป็นระยะ (อย่างน้อยปีละ 3 ครั้ง)</p>	
<p>ข้อเสนอต่อกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>	

ข้อเสนอเชิงนโยบาย	ผลการดำเนินงาน
16 (ขอให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประสานความร่วมมือกับโรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเร่งรัด ผลักดันการผลิตและบริโภคอาหารปลอดภัยใน ระดับพื้นที่และเอื้ออำนวยให้มีสถานที่จำหน่าย ผักปลอดสาร อาหารปลอดภัยในหน่วยงาน ระดับท้องถิ่น	- มีนโยบายโรงพยาบาลอาหารปลอดภัย แต่ผลผลิต และ กระบวนการไม่เพียงพอ - ธรรมนูญสุขภาพตำบล ว่าด้วยตำบลอาหารปลอดภัย พื้นที่โคกม่วง รมเมือง นาท่อม
17 (ขอให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มี มาตรการอนุรักษ์ฟื้นฟู บำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติระบบนิเวศสิ่งแวดล้อม และ พันธุกรรมพื้นถิ่น ให้คงอยู่เป็นฐานแหล่งอาหาร ของชุมชนท้องถิ่น	- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีมาตรการอนุรักษ์ฟื้นฟู บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและพันธุกรรมพื้นถิ่น ให้คงอยู่เป็นฐานอาหาร ของชุมชนท้องถิ่น - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีแผนอนุรักษ์ทรัพยากร เป็นแผนปกติ แต่ส่วนใหญ่เน้นเรื่องขยะ
ข้อเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ)สช.)	
18 (ขอให้ สช. แต่งตั้งคณะทำงานติดตามและ ขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์พัฒนาระบบเกษตร และอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้และส่งเสริม สนับสนุนให้มีเวทีสมัชชาสุขภาพว่าด้วยระบบ เกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพระดับพื้นที่ และ การประยุกต์ใช้เครื่องมือธรรมนูญสุขภาพ การ ประเมินผลกระทบทางสุขภาพ ในการประกาศ เขตเกษตรสุขภาพ และ/หรือแผนยุทธศาสตร์ เกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพระดับพื้นที่	- การจัดสมัชชาเกษตร และอาหารเพื่อสุขภาพ โดยใน ระดับพื้นที่ยังรอ Road map ที่ยังไม่ชัด
ข้อเสนอต่อสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)	
19 (ขอให้ สสส. สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพ เครือข่ายเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพ/	- การพัฒนาเครือข่ายระดับจังหวัด สดุดี สงขลา ได้ พัฒนาต่อยอดและบูรณาการเป็นเครือข่าย

ข้อเสนอเชิงนโยบาย	ผลการดำเนินงาน
<p>เครือข่ายความมั่นคงทางอาหารเครือข่ายสุขภาพอื่น ๆ โดยให้มีเวทีแลกเปลี่ยนระดับจังหวัด และภูมิภาค ส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนสุขภาวะในการทำงาน)อาชีวอนามัย) แผนงานอาหารปลอดภัยให้กระจายครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ</p>	
<p>ข้อเสนอต่อสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ)สสช.)</p>	
<p>20 (ขอให้ สสช. ให้ความสำคัญกับ “การไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ” และการสร้างเสริมสุขภาพที่ระดับชุมชนท้องถิ่นหรือระดับปฐมภูมิ เพื่อร่วมกันลดปริมาณผู้เจ็บป่วยเข้าสู่ระบบสุขภาพ โดยมีมาตรการกระตุ้นส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายหลักประกันสุขภาพกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น เกิดการจัดการระบบการเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพ หรือมีแผนยุทธศาสตร์ระบบอาหารชุมชนท้องถิ่น มีการผลิตและบริโภคอาหารปลอดภัย เป็นต้น</p>	
<p>ข้อเสนอต่อคณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน)กขป.เขต 11 เขต 12 (</p>	
<p>21 (ขอให้ กขป. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตร สำนักงานจังหวัด และสภาเกษตรกรทุกจังหวัด และภาคีอื่น ๆ สนับสนุนการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์พัฒนาระบบเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้ โดยมีมาตรการ ดังนี้</p>	<p>- กลุ่มเครือข่าย องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นจังหวัดกระบี่ (กลุ่มแปรรูปสัตว์น้ำ) โดย กลุ่มกะปิแหลมทองบ่อม่วง ได้รับการพัฒนาส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ด้านเกษตรปลอดภัย อาหารปลอดภัย</p>

ข้อเสนอเชิงนโยบาย	ผลการดำเนินงาน
<p>(1) (สนับสนุนการดำเนินการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการภาคเกษตร (เกษตรกรมืออาชีพ)</p> <p>(2) (การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ด้านเกษตรปลอดภัย อาหารปลอดภัย พันธุกรรมพื้นถิ่น และการจัดการตลาด</p> <p>(3) (สนับสนุนกระบวนการเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรและจัดการตลาดระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค เชื่อมโยงการค้าและกระจายสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย</p>	
ข้อเสนอต่อสถาบันทางการศึกษา	
<p>22 (ให้มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนครบวงจรแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรเพื่อการพึ่งพาตนเอง เช่น การทำสวนยางแบบผสมผสาน)ปลูกพืชร่วมและเลี้ยงสัตว์) สวนยางแบบวนเกษตร สวนยางอินทรีย์ นาอินทรีย์ สวนสมรม เป็นต้น และจัดการเรียนการสอนร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น</p>	<p>- หลักสูตรสวนอย่างยั่งยืน อยู่ระหว่างการผลักดัน เช่น สงขลาทำงานร่วมกับ กศน. และวิทยาลัยชุมชนสงขลา</p>

4. (ร่าง)ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นความมั่นคงทางอาหาร:ระบบเกษตรและอาหารเพื่อ สุขภาพภาคใต้ ปี 64

ข้อเสนอต่อรัฐบาล

1. ขอให้รัฐบาลกำหนดเรื่อง “ความมั่นคงทางอาหาร” เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อตอบสนองต่อกระบวนการผลิตและรองรับสถานการณ์วิกฤตที่จะเกิดขึ้น
2. ขอให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดการออกหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน โดยเฉพาะในบริเวณที่เป็นพื้นที่ทับซ้อน และยังไม่มียกเอกสารสิทธิ รวมทั้งที่ดินที่เช่าจากรัฐที่หมดสัญญาแล้ว
3. ขอให้รัฐบาลสนับสนุนนโยบายจัดตั้งกองทุนทรัพยากรพันธุกรรมพื้นบ้าน โดยให้มีการรับรองสิทธิชุมชนส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ ใช้ประโยชน์ และพัฒนาพันธุกรรมพืชท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมให้นักพัฒนาและจัดการพันธุ์พืชพื้นบ้านเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานราก
4. ขอให้รัฐบาลผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดมาตรฐานกลางด้านการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม หรือ Participatory Guarantee System : PGS ในการทำเกษตร ด้านต่าง โดยเฉพาะในสวนยางและสวนปาล์มยั่งยืน ขอให้มีการแต่งตั้งเกษตรกรที่ขับเคลื่อนเกษตรยั่งยืนมีส่วนร่วมในคณะกรรมการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมระดับชาติในสัดส่วนที่เหมาะสม กระจายในทุกภูมิภาค มีส่วนร่วมพร้อมสนับสนุนและรับรองมาตรฐานเครือข่ายชุมชนทั้งในระดับภาค และระดับจังหวัด ที่ชุมชนสามารถสร้างกระบวนการรับรองร่วมกันเองได้
5. ขอให้หน่วยงานภาครัฐที่ได้รับข้อเสนอเชิงนโยบายในปีที่ผ่านมา ๆ มา จัดทำรายงานผลการขับเคลื่อนนโยบาย พร้อมทั้งร่วมเวทีนำเสนอผลความคืบหน้าดังกล่าวในงานสร้างสุขภาพภาคใต้ งานสมัชชาสุขภาพจังหวัด และงานสมัชชาชาติ อย่างต่อเนื่อง

6. ขอให้รัฐบาลหยุดการเข้าร่วมความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก หรือ Comprehensive and Progressive Agreement of Trans-Pacific Partnership (CPTPP) ในทันที เพื่อปกป้องและคุ้มครองพันธุ์พืชของเกษตรกร รวมทั้งสิทธิชุมชนและสิทธิเกษตรกรไทย
7. ขอให้รัฐบาลโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดตั้งและสนับสนุนกลไกการขับเคลื่อนติดตาม/ประเมินผล ความมั่นคงทางอาหารเกิดขึ้นได้จริง เรียกว่า “คณะกรรมการร่วมภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาควิชาการ”

ข้อเสนอต่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8. ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ออกแบบหลักสูตรการจัดการสินค้าเกษตรปลอดภัย และสินค้าเกษตรอินทรีย์พร้อมทั้งจัดกระบวนการพัฒนาทักษะที่จำเป็นแก่เกษตรกร ตั้งแต่ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ
9. นขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สนับสนุนให้สภาเกษตรกร การยางแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ออกมาตรการที่เอื้อต่อการทำ “สวนยางยั่งยืน” ให้เกษตรกรสามารถปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ผสมผสานร่วมในสวนยางนงเพื่อเพิ่มพื้นที่ความมั่นคงทางอาหาร พร้อมทั้งเร่งสร้างความร่วมมือและความเข้าใจเรื่องสวนยางยั่งยืนกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
10. ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแพลตฟอร์มการทำข้อมูลเกษตร ยั่งยืนที่สามารถเห็นกระบวนการผลิตสินค้าทางการเกษตร ตั้งแต่วันออกดอกจนถึงเวลาเก็บเกี่ยว และมีระบบฐานข้อมูลกลางให้เห็นช่องทางการจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรแบบครบวงจร
11. ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมประมง มีมาตรการแบ่งแนวเขตอนุรักษ์และเพาะพันธุ์สัตว์ น้ำชายฝั่งต้นแบบ พื้นที่ชุ่มน้ำ รวมทั้ง การคุ้มครองพื้นที่สำหรับสัตว์น้ำหายากหรือใกล้สูญพันธุ์ พื้นที่ชายฝั่งจังหวัดละ 1 แห่ง
12. ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต่อยอดและขยายการจัดตั้งกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช ตาม พรบ. คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 โดยหนุนเสริมให้เกิดขึ้นในระดับชุมชนและมีมาตรการจูงใจเร่งด่วนในการส่งเสริมให้ประชาชนขึ้นทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น ที่สามารถต่อยอดกับกองทุนต่าง ๆ ของภาครัฐได้ต่อไป

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
(องค์การมหาชน)

13. ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขอให้การสนับสนุนการตรวจสอบสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย ให้สามารถออกใบรับรองผลผลิตให้สมาชิกได้ เพื่อยกระดับมาตรฐานสู่ตลาด ตั้งแต่ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

ข้อเสนอต่อกระทรวงสาธารณสุข

14. ขอให้กระทรวงสาธารณสุข กำหนดนโยบาย “โรงพยาบาลอาหารปลอดภัย” ที่เอื้อต่อการรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรจากเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง เพื่อนำไปเป็นวัตถุดิบในการปรุงอาหารในโรงพยาบาล ในรูปแบบการวางแผนร่วมกันระหว่างโรงพยาบาลและตัวแทนรวบรวมสินค้า จนเกิดการวางแผนการผลิตร่วมกัน
15. ขอให้กระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ร่วมกับหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเครือข่ายเกษตรและสุขภาพ เกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ เร่งรัดติดตามการตรวจสอบรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย เชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานสินค้าด้านการเกษตร

ข้อเสนอต่อกระทรวงพาณิชย์

16. ขอให้กระทรวงพาณิชย์ขยายผลกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาผู้ประกอบการ และผู้ค้าออนไลน์ โดยการส่งเสริมการทำตลาดในผู้ประกอบการสีเขียวตามกรอบแนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy) นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนให้เข้มแข็ง

ข้อเสนอต่อกระทรวงการคลัง

17. ขอให้กระทรวงการคลังปรับเงื่อนไขให้เกษตรกรหรือองค์กรภาคประชาชนและองค์กรภาคประชาสังคมเข้าถึง พรบ. เงินกู้ต่าง ๆ ได้โดยกำหนดมาตรการที่เอื้อต่อการเข้าถึงงบประมาณมากขึ้น มีระเบียบว่าการบริหารจัดการงบประมาณที่ดำเนินการได้เองมากขึ้น ไม่ต้องดำเนินการผ่านหน่วยงานภาครัฐในระดับจังหวัดทั้งหมด

ข้อเสนอต่อกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(เปลี่ยนเป็นข้อเสนอต่อกระทรวงมหาดไทย)

18. ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งเป็นกลไกกลางด้านการจัดการสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ในชุมชน ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป การจัดจำหน่าย รวมทั้ง สนับสนุนด้านการขนส่งสินค้า
19. ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาทุกแห่งที่มีการจัดการอาหารกลางวันให้กับผู้เรียน กำหนดนโยบายที่เอื้อต่อการรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรจากเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง เพื่อนำไปเป็นวัตถุดิบในการปรุงอาหารในโรงเรียน ในรูปแบบการวางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียนและตัวแทนรวบรวมสินค้า จนเกิดการวางแผนการผลิตร่วมกัน
20. ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดแผนการอนุรักษ์ ฟื้นฟู บำรุงรักษาทรัพยากรพันธุกรรมพื้นบ้านและระบบนิเวศสิ่งแวดล้อม ให้คงอยู่เป็นฐานอาหารของชุมชนท้องถิ่น
21. ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการแหล่งผลิตอาหารโดยชุมชน โดยกำหนดเป็นข้อบัญญัติของท้องถิ่น
22. ขอให้ท้องถิ่นมีแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการ 5 ปีในเรื่องการส่งเสริมเกษตรอัตลักษณ์และเกษตรยั่งยืนในเมืองเพื่อการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ซึ่งเป็นการทำเกษตรยั่งยืนที่เน้นการใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น นำมายกระดับและต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่าจากต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ โดยชุมชนมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องและมีการกำหนดเป็นหมุดหมายในยุทธศาสตร์ชาติ20ปี พัฒนาการแข่งขันทางเศรษฐกิจและในร่างแผนสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่13 (2566-2570)

ข้อเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

23. ขอให้สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติส่งเสริมสนับสนุนให้มีเวทีสมัชชาสุขภาพว่าด้วยระบบเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพระดับพื้นที่ และการประยุกต์ใช้เครื่องมือธรรมนูญสุขภาพ การประเมินผลกระทบทางสุขภาพ ในการประกาศเขตเกษตรสุขภาพ และ/หรือแผนยุทธศาสตร์เกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพระดับพื้นที่ และผลักดันให้เกิดกลไกคณะกรรมการร่วมภาครัฐและภาคประชาสังคม (กรส.)

ข้อเสนอต่อสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

24. ขอให้ สสส. สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายเกษตรและอาหารปลอดภัย เครือข่ายความมั่นคงทางอาหารในทุกระดับ และให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับจังหวัดและระดับภูมิภาค พร้อมทั้งสนับสนุนแผนงานอาหารปลอดภัยให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

ข้อเสนอต่อสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

25. ขอให้ สปสช. มีนโยบายส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายหลักประกันสุขภาพใช้งบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น ในการจัดการระบบการเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพ หรือมีแผนยุทธศาสตร์ระบบอาหารชุมชนท้องถิ่น ให้มีการผลิตและบริโภคอาหารปลอดภัย

ข้อเสนอต่อคณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน (กขป.เขต 11 เขต 12)

26. ขอให้ กขป. ทั้งเขต 11 และเขต 12 สนับสนุนการขับเคลื่อนงานประเด็นเกษตรและอาหารปลอดภัย เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารในพื้นที่ภาคใต้อย่างต่อเนื่อง และให้มีการประเมินระดับยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงทางอาหารของภาคใต้ทุกปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2565 และนำเสนอผลต่อเวทีสมัชชาสุขภาพจังหวัด ภาคและระดับชาติ

ข้อเสนอต่อสถาบันการศึกษา

27. ขอให้สถาบันการศึกษาในพื้นที่ร่วมมือกับสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) (SIPA) พัฒนาแพลตฟอร์มกลาง เพื่อเป็นฐานข้อมูลผู้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย และเป็นช่องทางให้ผู้บริโภคเข้าถึงเพื่อเกิดการซื้อขายภายในแพลตฟอร์ม

28. ขอให้สถาบันการศึกษาในพื้นที่พัฒนาทักษะการจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยผ่านช่องทางที่หลากหลายให้กับเกษตรกรในพื้นที่

-
29. ขอให้มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรรม
ยั่งยืนครบวงจรแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรเพื่อการพึ่งพาตนเอง โดยเฉพาะหลักสูตร “สวนยางยั่งยืน”
30. ขอให้มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น ร่วมกับการยางแห่งประเทศไทยสนับสนุนและ
ส่งเสริมการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ “การสร้างสวนยางยั่งยืน” ตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืนทุกรูปแบบ